



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus VI. An ab arbitrio Arbitri compromissarij peti possit reductio ad
arbitrium boni Viri?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

2763. Not. 2. quòd, si contingat, *Arbitros dissentire*, ea sententia prævalebit, quam plures dixerunt; & si omnes discordent, minor prævalebit, quòd in eam consenserint omnes *c. 1. h. t. in 6.* ubi dicitur, quòd si factò compromisso inter te, & Titium in Arbitros tres, duo eorum te condemnent in decem; *tertius* in quinque; fter arbitrium quoad decem: sin autem unus ex tribus in quindecim te condemnet, alter in decem, tertius in quinque, efficac sit sententia in quinque, cum in ea summa omnes concordet sint.

2764. Not. 3. quòd unus ex tribus contumaciâ, sententiam ab aliis dictam, non faciat inutilem, *c. fin. h. t. in 6.* nisi cautum sit, ut omnes adsint, & per omnes sententia proferatur, *gloss. in cit. c. fin. h. t. in 6. ad fin.* ibi: *statuimus, ut, si ex tribus Arbitris, à partibus electis, eorum aliquis ab alijs legitime requisitus ad examinandum, vel definiendum unâ cum eis negotium, super quo in ipsos extitit compromissum, non curaverit (cessante impedimento legitimo) convenire: duo præsentet, penes quos (licet lex civilis aliud innuere videatur) totalem eo casu remanere decernimus potestatem, possint (malitiosa, seu voluntaria illius absentia non obstante) dictum examinare negotium, & liberè definire, sicut possent illo præsentet, nec volente cum eis in unam sententiam concordare: ut sic ipsius absentia, præsentet repleta Divina, eum reputari faciat pro præsentet. Circa Judices verò antiqua jura nolimus immutari; sic Bonifacius VIII. *in cit. c. fin. h. t. in 6.**

2765. Not. 4. ex laudo arbitri neque actionem, neque exceptionem rei judicatae dari, sed pœnæ petitionem, *L. 2. C. h. t. nisi tacitè, vel expressè sit approbatum, L. pen. C. eod.* ut diximus *n. 2761.* Not. 5. arbitrium Judicis non esse *merum*, hoc est, Judicem non posse pro libitu suæ voluntatis credere, vel non credere; ut, si contra instrumentum, à Notario confectum, stent duo testes idonei, & contra istos stat notabilis dignitas Notarij. Unde, cum tali casu res relinquatur *arbitrio Judicis* (ut notat Sichardus in *C. Tit. 21. de fide Instrument. L. 15. n. 8.*) & universim, cum dicitur in jure, *aliquid permitti arbitrio Judicis*, non est sensus, quòd illud *arbitrium* possit esse *vagum*; sed quòd debeat regulari juxta leges; ita Sichardus.

2766. Not. 6. Judice recusato veniri ad Arbitros, qui debent eligi intra triduum à die recusationis. Utile tamen esse, ut in libello recusatorio nominentur Arbitri. Nam si nondum fuerint electi arbitri, & Judex recusatus procedat in causa, ille processus non esset nullus ipso jure: remedium tamen appellationis cassaretur; ita Sichardus *in Tit. 8. C. de Judic. L. 14. n. 16.*

Not. 7. Arbitrum, post rem judicam, super discordijs novis assumptum, non posse per suum arbitrium sententiam immutare, licet de componendo inter partes mandatum acceperit à Papa, nisi in rescripto mentio fiat *rei judicatae, c. 11. h. t. & Barb. ibid. n. 1. & 2.* Qualiter autem sententiæ Arbitri standum sit à partibus? an, & quando ab ea valeant appellare? colligi poterit ex dictis supr. qualiter autem ab ea detur reductio? dicemus *artic. seq.* An, & qualiter sententia per Arbitrum lata, ab eodem corrigi possit? constat *ex præcedentibus.*

ARTICULUS VI.

An ab arbitrio Arbitri compromissarij peti possit reductio ad arbitrium boni viri?

2767. **N**Otandum, reductioem esse quandam speciem appellationis, habentem cum ea similitudinem aliquam; quia executionem suspendit, licet proprie non sit appellatio, ut ex probabiliori sententia docet Maranta *de Ord. Jud. p. 6. de appell. n. 110.* Ad quæstionem propositam Resp. negativè de sententia Arbitri *compromissarij*; secus, de sententia *Arbitratoris*; quia compromittens in Arbitrum videtur *transigere, ut constat ex dict.* jura autem non permittunt, ut lis per transactionem semel decisa, instauretur; sic Zoësius *h. t.* quod tamen limitandum est, nisi talis Arbitri sententia contineret enormissimam læsionem, vel manifestam, ac evidentem injustitiam; constat hoc ex *c. Quintavallis. 23. de jurejurand.* Nam cum filix Quintavallis alijs mulieribus contumeliam irrogassent, ipse juravit, quòd pro satisfactione offensarum, earum mandato parere vellet, tum ipsæ sub debiti juramento hoc illi injunxerunt mandatum: *ut si ejus filia, aut uxor, verbum contumeliosum in* ipfas

ipfas dixerint, *filias quidem exheredare deberet, uxorem verò à se removere*) super hoc consultus Innoc. III. respondit) juramentum Quintavallis licitum fuisse, *sed mandatum mulierum illicitum*, ac proinde ipsis injungendum esse; ut revocent mandatum; alioquin denuntiandum, quòd Quintavallis ad mandati ejus observationem non teneatur. Secunda verò pars de sententia Arbitratoris constat ex *L. Societatem 76. §. Arbitrorum. ff. pro Socio*. Ex dicto *c. Quintavallis* colliges, compromitti posse pro satisfactione injuriæ in partem læsam, quòd standum sit ejus arbitrio, modò non mandet illicita; nam arbitrium, aut mandatum, præstandi illicita, seu quæ honestè observari non possunt, est ipsò jure nullum, nec ullam obligationem parit. Ratio sumitur ex *c. Veniens 16. de jurejur.* ubi talis casus propositus, & ab Innoc. III. sic resolutus est: A. verbis contenderat, cum M. pluribus vicissim illatis convitijs, & cum exinde gravis inimicitia orta esset, quidam se pacis constituendæ causâ interponentes suggererunt A. ut pro satisfactione, Venetorum Civium quorundam mandato se obediendum juraret, quòd ipse fecit ex confidentia, seu bona fiducia, ratus non se aliquid commississe, ob quod grave quidpiam imponendum sibi esset: sed Cives illi præceperunt A, ut Ducis Veneti Curiam nunquam intraret, nisi cum omnes per generale edictum ad Curiam vocarentur. Verùm A, qui Ducis Consiliarius erat, & multarum Ecclesiarum Advocatus, quibus ipse in judicio patrocinium præstare obligabatur, tale juramentum nunquam edidisset, si ejusmodi mandatum suæ obligationi contrarium suspicatus esset.

Hac re cognitâ Innoc. III. mandavit Patriarchæ Grandensi, si posterius istud juramentum priori licitè edito cognòrit esse contrarium, ut Apostolica auctoritate declaret, *non servandum esse*.

2768. Præter hæc not. 1. à *Judice reductionis*, qui ut Vir bonus arbitratus est, sive approbando laudum Arbitratoris, licitè appellari, quia pronuntians *super causa reductionis* est verè Judex ordinarius, ut dictum est; ab hoc autem rectè appellatur, & peti potest usque ad 30. annos; Gail. *l. 1. observ. 150. à n. 2.* Reductio autem

Tom. I.

petenda est coram Judice ordinario non Arbitratoris, sed eo, coram quo aliàs agendum fuisset, si compromissum factum non esset.

Not. 2. quòd, quando in aliqua causa compromittitur in *Clericum, & Laicum simul*, & eorum laudum petitur reduci ad arbitrium boni Viri, verius sit, ad eundem esse Episcopum, Judicem Clerici, & non ad Judicem Laici, juxta Barb. *h. t. in c. 9. n. 5.* quamvis aliud dicendum esse censet de appellatione, cum res est profana. Not. 3. Reductionem à dato arbitrio ad arbitrium boni Viri peti posse non tantum intra decem dies, sed tringinta annos à dato arbitrio; nam jus petendi reductionem ad arbitrium boni Viri, est *personale*, quod non præscribitur nisi 30. annis, *L. sicut C. de præscript. 30. vel 40. annorum V. n. 2793.*

Dices: *L. penult. C. h. t.* statuitur tempus *decem dierum* ad reclamandum à sententia Arbitri; & cum distinctione ad reclamandum à sententia Arbitri *electi ex compromisso C.* à sententia *arbitratoris, N.* nam de illo; non autem isto, loquitur lex citata. Ita Gail. *l. 1. observ. 150. n. 2.* Maranta *p. 6. ad appellat. à num. 112.*

2769.

ARTICULUS VII.

Qualiter cesset potestas Arbitri?

REsp. potestatem Arbitri cessare 1. ipsius morte; vel etiam unius, re adhuc integra, si plures sint electi, per *num. 2759.* ut colligitur ex *L. 35. ff. de Rescriptis, qui arbitrium;* & *c. Uno 42. de offic. deleg.* ubi dicitur: si unus ex Judicibus delegatis, vel Arbitris vitâ excesserit, etiam aliorum officium expirat: nisi in delegatione, vel compromisso clausula adjecta sit, *si non ambo, aut si non omnes &c.* vel res non amplius sit integra (ut supra dictum est) sed judicium agitari cceptum: tum enim unius morte non extinguitur jurisdictio aliorum, *cit. c. licet,* & notat gloss. hic *verb. delegatorum.* Tertiò, si unus alteri vices suas commiserit, illo mortuo jurisdictio manet, etiamsi res integra sit *c. quamvis, 6. h. t.* Quartò, si delegatio facta sit intuitu dignitatis: quia morte delegati non extinguitur; sed ad successorem transit *c. quoniam, 14. h. t.*

2770.

Nn nn 2

Hoc